

NATIONWIDE CHILDREN'S
When your child needs a hospital, everything matters.

Helping Hand™

Health Education for Patients and Families

Daryeelka Dhuun daloolka hawa mareenka: Sida aad U Illaalin Karto Ilmo Xiran Tuubada Neefta

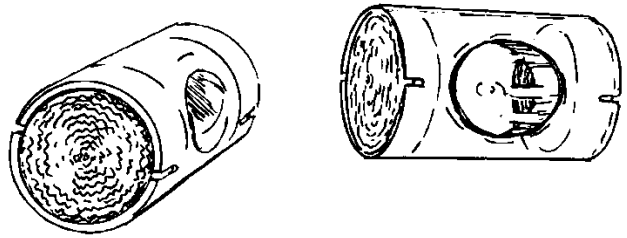
Tracheostomy Care: How to Protect a Child With a Trach Tube (Somali)

Hawada canugaagu neefsado waxa ay soo martaa tuubada hawo mareenka isla markaaba sambabada halka marka hore laga sifeyn lahaa sanku iyo cunaha. Waa muhiim inaad ilaaliso hawada galaysa sambabada ilmahaaga maadaama aan la sifeynin.

Daryeelka aasaasiga ah

- Had iyo jeer sido bacda "Go-Bag" boorsada aad guriga kuheysato haddii guriga ka maqnaato iyo xitaa marka aad qolka ka guureyso.
- Keliya u daa dadka ay tababaray waalidiinta ama kooxda daryeelka caafimaadka inay sameeyaan daryeelka neefta.
- Had iyo jeer hayso tuubbooyin ee neefta dheeri ah oo loogu talagalay xaaladaha degdegga ah (isla cabbirka iyo mid ka yar).
- Ha dhigin tuubbooyin dheeri ah meel kasta oo heerkulku ka sarreeyo 120° Fahrenheit (F) ama 49° celsius (C). Tusaale ahaan, ha uga tegin baabuurka dhexdiisa maalin kulayl badan.
- U fiirso calaamadaha caabuqa oo wac dhakhtarkaaga ama bixiyaha daryeelka caafimaadka haddii ay jiraan:
 - Casaan, maqaarka afka dhuunta oo bararsan
 - Xab oo si xun u uraya
 - Dhiig aad u cas oo xabka ku jira

- Isku day in aad CPR ku sameyso isbitaalka kadib marka uu ilmahaagu qaato qalabka neef-mareenka. Qof kasta oo kale oo daryeel bixiya waa in uu yaqaanaa sida loo sameeyo CPR. Hayso tilmaamaha CPR-ga iyo nambarada xaaladaha degdegga ah.
- Qalabka -Neefta® waa qalab aad waxay ku xidhnaataa marinka neefta oo ilaaliya furitaanka qafiska neefta (Sawirka 1). Eeg ‘wasakha, Boorka, iyo waxyabaha bararaka keena.

Sawirka 1 ‘Tuubada-Neefta’

Boorka, iyo waxyabaha bararaka keena

- Ka ilaali furinta hawo-mareenka wax kasta oo ku dhax dhici kara. Waxaad isticmaali kartaa tuubada hawada (Sawirka 1).
- Ilmahaaga ka ilaali boodhka, timaha xayawaanka, iyo caaryada. Boodhka iyo meel banaan maalin walba ama maalin kasta.
- Qiiqku waxa uu carqaladeynayaa sanbabada ilmahaaga. Goobaha dadweynaha, fadhiiso meelaha aan sigaarka lagu cabbin marka ay suurtagal tahay. Ka fogow qof sigaar cabaya. Waxaa ku jira tuubooyinka iyo sigaarka.
- Ha ku isticmaalin budo, cadar, koloriin, ammonia, buufinta hawada, ama alaabada kale ee lagu nadiifiyo isla qolka uu ilmahaagu joogo. Qeybaha iyo qiiqa waxay sanbabada ka gali karaan neef mareenka. Taasi waxay keeni kartaa dareen gubasho ah iyo dhibaatooyin neefsasho ah.

Diirimaadka

Sambabada waa diiran yihiin. Hawada qabow waxay sababi kartaa in muruqyada ku wareegsan marinnada neefsashada ay is qabtaan (xanuun). Ka dib marka tuubada la geliyo, sambabada waxay u baahan doonaan hawo qoyan oo diiran oo ka timaada qalabka neefsashada, qalabka neefsashada, qalabka qoyaanka, qalabka wax lagu hadlo, ama daboolka.

Cunidda iyo Cabbidda

- Waxaa muhiim ah in ilmahaagu si fiican u fuuq-celiyo. Tan waxay xabka ka dhigtaa mid khafiif ah oo qoyan. Xababka qoyan way fududahay in la qufaco ama laga soo nuugo sambabada.
- Si toosan u qabo ilmaha cuntada ka dib haddii ay dhacdo inay matagaan.

- U leexi ilmahaaga madaxiisa si marka uu wax ku tufo ay u soo baxdo tuubada neef-mareenka.
- Inta lagu jiro quudinta, si dabacsan u dabool tuubada neef-mareenka.
- U fiirso cunuggaaga inta uu wax cunayo si aad u hubiso in cuntadu ka baxsanayso tuubada neefta.
- Haddii uu ilmahaagu ku qufaco ama aad aragto cunto ama dareere ku jira marinka neefta, madaxiisa dhinac u leexi **isla markiiba** nuug marinka neefta iyo afka. Kadib wac dhakhtarkaaga ama bixiyaha daryeelka caafimaadka.

Dharka

- Uma baahnid inaad cunuggaada u iibsato dhar gaar ah. Ha u gelinin funaanad qoorta dheer leh. Dharka ka fogee tuubada neef mareenka.
- Iska ilaali silsiladaha qoorta, xargaha, dharka duuduuban, busteyaasha duuduuban, iyo maro xayawaanka laga sameeyey. Katiinada qoorta yaryar ama xadhkaha yaryar waxay geli karaan neefta oo waxay ku adkayn karaan neefsashada ilmahaaga.

Meyrista Ilmaha

- Waxaad ku qubaysan kartaa ilmahaaga baafka qubeyska oo leh heerar biyo ah oo **hooseeya**.
- **HA U** oggolaanin biyaha inay galaan marinka neefta.
- Ku dheji qalabka hawo-qaadista ee qoyan (Tuubada neef-mareenka) si ay biyaha uga saarto sanbabada ilmahaaga.
- Si aad ilmaha shaamboo ugu maydho, dhabarka u jiiifso oo madaxa u saaro weelka lagu dhaqo. Marwalba ku taageero sii madaxa iyo qoorta. Tani waxay ka ilaalisaa biyaha inay qoorta hoos u dhacaan waxayna ilaalisaa marinka neefta.
- Sii ilmahaaga waqti uu ku ciyaaro biyaha dhexdiisa, laakiin **marwalba** la joog.
- Qofka weyn waa inuu ilaaliyaa carruurta qubeyska ku jirta. Ha isku mashquulin.
- Isticmaal biyo hoos u gaaban.
- Marna ilmahaaga ha ku dhaafin qubeyska keligii, xitaa haddii ay daqiiqad tahay.
- Haddii ay qubeysanayaan, biyaha hoos u jiida oo ka fog qoorta iyo sankaa.

- **TAXADARKA:** Ha ku isticmaalin budo, buufin, cadar, ama waxyaabaha lagu nadiifiyo qolka uu ilmahaagu joogo. Qeybaha iyo qiiqa waxay sanbabada ka gali karaan neef mareenka. Taasi waxay keeni kartaa dareen gubasho ah iyo dhibaatooyin neefsasho ah.
- Diyaarso qalabka nuugista si aad u isticmaasho haddii loo baahdo.

Ciyaarta

In kasta oo ilmahaagu leeyahay hawo-mareen, haddana waxay rabaan inay ciyaaraan. Ha ciyaaraan, laakiin raac sharciyadan:

- Ka saar walxaha khafiifka ah iyo qaybaha yaryar dhammaan meelaha lagu ciyaaro ee gudaha. Carruurta qaar waxay jecel yihiin inay waxyaabo yaryar galiyaan neef-mareenka. Ka fogow qalabka lagu ciyaaro. **Xusuusanaw:** Wax kasta oo gala marinka neefta waxay aadi karaan sanbabada ama waxay xannibi karaan marinka neefta.
- Marka ilmahaagu dibadda joogo, waxa muhiim ah inaad ka illaalisid in wax ku duulaan afka tuubada neef-mareenka. Waxyaabaha ay ka midka yihiin tuubadahawo, hawo-qaboojiyaha, ama daboolka ayaa ilaalin kara furitaanka marinka neefta.
- Ka fogow sanduuqyada ciidda ama carrada.
- Mar walba la soco ilmahaaga marka uu ciyaarayo, gaar ahaan marka ay carruur kale la ciyaarayaan. Hubi in ay yaqaanaan in aan la taaban karin ama aan la jiidin karin.
- **MAJIRO** xiriir ciyaaraha, sida kubbadda ama kubbadda cagta.
- **DABAAL MAJIRTO** – Ilmaha leh tuubada neef-mareenka maha **weligii** nuusan marnaba dabaalan ama ku dhex orodin biyo-mareenka ilaa inta laga saaray qanjirka hawada, oo uu xirmay goobta qanjirka hawada.